

Projekt e-arkiv och e-diarium

eARD

Slutrapport DP4 & 6

Vägledning och funktionella krav

Riksarkivet

Författare Tove Engvall	Avd	Telefon	Datum 2013-06-11	Version 03	Sida 1(8)
Projekt eARD, DP4 & 6	Noteringar				

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. SAMMANFATTNING	2
2. INLEDNING	2
2.1 BAKGRUND.....	2
2.2 PROJEKTMÅL.....	2
2.3 BESTÄLLARE	2
2.4 AVGRÄNSNINGAR	2
2.5 BEROENDEN OCH SAMBAND	3
2.6 GODKÄNNANDEKRITERIER.....	3
2.7 ORGANISATION OCH BEMANNING	3
2.8 ARBETSSÄTT OCH METOD	4
2.9 RISKANALYS.....	4
2.10 LEVERANSER.....	5
3. ERFARENHETER	6
4. FÖRSLAG TILL BESLUT.....	7
4.1 ÖVRIGA FÖRSLAG.....	7

Författare Tove Engvall	Avd	Telefon	Datum 2013-06-11	Version 03	Sida 2(8)
Projekt eARD, DP4 & 6	Noteringar				

ÄNDRINGSLOGG

Version	Datum	Namn	Beskrivning
01	130521	Tove Engvall	Slutrapport, utkast
02	130607	Tove Engvall	Slutrapport, reviderad efter projektgruppsmöte
03	130611	Tove Engvall och Håkan Sundberg	Slutrapport, levererad

1. SAMMANFATTNING

Projektgruppen har arbetat fram det material som överenskommit och föreslår att leveransen godkänns i sin helhet. Projektgruppen ser ett behov av vidare förvaltning och utveckling av materialet, vilket bör ses som en första version som kan utvecklas i takt med att behov och förändringar uppstår. Projektgruppen ser också ett behov av vidare arbete och utveckling inom ett antal områden som angränsar till det som gjorts inom projekt eARD.

2. INLEDNING

2.1 BAKGRUND

Delprojekt 4 & 6, Vägledning och funktionella krav, är ett av delprojekten i huvudprojekt eARD (e-arkiv och e-diarium), vilket är ett av E-delegationens projekt. Bakgrund till huvudprojektet finns beskrivet i annan dokumentation. Syftet med vägledningarna och funktionella krav var bland annat att skapa en förståelse för FGS:erna och underlätta implementeringen för att de ska användas så brett som möjligt i offentlig sektor, ge underlag vid kravställning på e-arkiv, samt underlätta processen för överföring till e-arkiv.

2.2 PROJEKTMÅL

Delprojektets mål var att leverera:

- Vägledning för FGS:erna
- Leveranshandledning
- Underlag till funktionella krav för e-arkiv

Syfte var att därigenom bidra till att underlätta en bred implementation av FGS:erna som är en förutsättning för att de samhällsnyttor som identifierats ska realiseras.

2.3 BESTÄLLARE

Göran Kristiansson, huvudprojektledare eARD.

2.4 AVGRÄNSNINGAR

Delprojektet avgränsade vägledningen till att omfatta de FGS:er som levererats. Därmed har det inte ingått att behandla till exempel söktjänster eller FGS:er för sök- och återanvändning. Det har inte

Författare Tove Engvall	Avd	Telefon	Datum 2013-06-11	Version 03	Sida 3(8)
Projekt eARD, DP4 & 6	Noteringar				

heller ingått att hantera andra frågor som inte berör hanteringen av FGS:er, till exempel vägledningar angående e-arkiv eller dokumenthantering.

Projektet har inte heller utarbetat någon konkret projektbeskrivning för praktiskt tillämpande av FGS:erna vid överföring av information, då olika verksamheter har olika behov och inriktning.

Vägledningen riktar sig i huvudsak till praktiker, men även i viss mån till strategiska roller.

2.5 BEROENDEN OCH SAMBAND

Delprojektet har haft samband med följande projekt:

- Framtagande av FGS:er (delprojekt 3 inom eARD)
- Intressent- och Nyttorealiserings (delprojekt 2 inom eARD)
- Tester av FGS:erna (delprojekt 7 inom eARD)
- Förvaltningsorganisation (delprojekt 8 inom eARD)
- SKL e-arkiv ramavtalsprojekt
- ENSAM (e-arkiv nationell samverkan) som driver ett projekt angående uttag av SIP:ar ur verksamhetssystem och ska utarbeta metoder och rutiner för detta
- Andra projekt inom ramen för E-delegationen

2.6 GODKÄNNANDEKRITERIER

Delprojektet anses godkänt när projektmålen uppnåtts eller om styrgruppen så beslutar.

2.7 ORGANISATION OCH BEMANNING

Projektorganisation

Delprojektet har haft projektledare, handledare och skribent från Mittuniversitetet samt en projektgrupp bestående av representanter från kommun, landsting och stat. Slutprodukten har skickats till ett antal personer utöver projektgruppen på remiss.

Projektledare: Håkan Sundberg

Handledare: Karen Anderson

Skribent: Tove Engvall

Projektgrupp:

Nora Liljeholm, Riksarkivet

Susanne Strangert, Järfälla kommun

Matilda Ekström, Stockholms stadsarkiv

Erik Norgren, Landstinget Västernorrland

Elin Bogstag, Bolagsverket

Niklas Gustafsson, Åklagarmyndigheten

Cecilia Olofsson, Specialpedagogiska skolmyndigheten

Elin Jonsson, Växjö kommun och Magdalena Nordin, Karlskrona kommun har gjort leveranshandledningen på uppdrag av delprojektet.

Författare Tove Engvall	Avd	Telefon	Datum 2013-06-11	Version 03	Sida 4(8)
Projekt eARD, DP4 & 6	Noteringar				

Styrgrupp:
Göran Kristiansson
Caspar Almalander

2.8 ARBETSSÄTT OCH METOD

Det har varit 5 projektmöten (ca 1 per månad):

- Två fysiska möten i Stockholm på Stockholms stadsarkiv
- Ett via videokonferens i Stockholm respektive Härnösand
- Ett fysiskt möte i Härnösand
- Samt ett avslutande möte via videokonferens, i Stockholm och Härnösand
Dessutom ett möte på Riksarkivet om funktionskrav.

Projektarbetet har omfattat

- Diskussion om upplägg och målgrupper
- Synpunkter och diskussion om de texter som producerats
- En enklare intressentanalys
- En enklare riskanalys

Arbetet skickades på remiss till en utvald grupp bestående av totalt 31 personer.

2.9 RISKANALYS

En enklare riskanalys för projektarbetet gjordes i samband med att projektplanen skrevs, se nedan. Utöver det genomfördes en enklare riskanalys avseende FGS:erna inom projektgruppen.

Risk	Sannolikhet 1 till 5	Konsekvens 1 till 5	Riskvärde S x K	Ev. Riskåtgärd
Projektgrupp, får ej de personer delprojektet önskar	3	4	12	Styrgrupp måste hjälpa till att forma projektgrupp, ev. revidera tidsplan
Otydliga önskemål från verksamheten (eARD) eller önskemål som gör att projektets mål/resultat inte upplevs användbart för målgruppen	2	5	10	

Sannolikhet

5=Mycket sannolik
4=Sannolik
3=Mindre sannolik
2=Osannolik
1=Mycket osannolik

Konsekvens

5=Katastrofala
4=Allvarliga
3=Kännbara
2=Begränsade
1=Försumbara

Författare Tove Engvall	Avd	Telefon	Datum 2013-06-11	Version 03	Sida 5(8)
Projekt eARD, DP4 & 6	Noteringar				

2.10 LEVERANSER

Följande har levererats enligt överenskommelse

- Vägledning till FGS:erna
- Underlag till funktionella krav för e-arkiv
- Leveranshandledning

I projektplanen angavs att vägledningen till FGS:erna skulle innehålla följande:

- 1) Översikt standarder, guidelines, regelverk och relaterade projekt
Levererat: Detta finns som bilaga till vägledningen.
- 2) Förklara FGS:erna; syfte, sammanhang och en kort beskrivning av FGS:erna
Levererat: Detta återfinns i kapitel 5 i vägledningen.
- 3) Införande av FGS:erna (utifrån bland annat regler och rutiner, roller och utbildningsbehov)
Levererat: Detta återfinns i kapitel 6. Det gjordes bland annat en enklare intressentanalys inom delprojektet.
- 4) Exempel; syftet var att belysa möjliga angreppssätt inför införande av FGS:er, till exempel utifrån situationer som
 - utveckling/upphandling av nya system
 - befintliga och/eller avställda system med en möjlighet att anpassa till FGS:erna
 - befintliga och/eller avställda system som inte har möjlighet att anpassas till FGS:erna där en mer omfattande mappning får genomföras.*Levererat:* Detta återfinns i kapitel 7 i vägledningen.
- 5) Leveranshandledning: syftet var att på ett generellt plan beskriva hur leveransprocessen kan gå till.
Levererat: Den leveranshandledning som togs fram inom Sambruks projekt elektroniskt bevarande, etapp 2, uppdaterades och anpassades för eARD. Detta gjordes av dem som skrev Sambruks handledning, men diskuterades i projektgruppen och skickades även ut på remiss tillsammans med vägledningen.
Leveranshandledningen finns som ett eget dokument.

Detta var vad som var överenskommet när projektplanen antogs. **Därutöver** har följande levererats:

- 6) Ett inledande avsnitt som bland annat lyfter nyttor och risker med FGS:erna.
Levererat: Se kapitel 2.
En enklare riskanalys genomfördes i projektgruppen där risker med att inte införa FGS:er respektive risker med att införa FGS:erna identifierades. Dessa risker har sedan även använts omvänt som nyttor. Eftersom DP2 inte gjort någon nyttovärdering eller intressentanalys kände projektgruppen ett behov av att dels identifiera målgrupper och dels lyfta argument för att motivera införandet av FGS:er. Vägledningen riktar sig främst till praktiker, men genom detta

Författare Tove Engvall	Avd	Telefon	Datum 2013-06-11	Version 03	Sida 6(8)
Projekt eARD, DP4 & 6	Noteringar				

finns även en inriktning mot till exempel ledningsnivån.

7) Funktionella krav för e-arkiv

Levererat: Se kapitel 9.

Från början skulle funktionella krav ingå i delprojektet, men då det var oklarheter kring vad dessa skulle omfatta inkluderades de inte i den projektplan som överenskomms i början av projektet. En bit in i projektet definierades detta och ett avsnitt med underlag till funktionella krav för e-arkiv utarbetades.

8) Det har också funnits önskemål om att definiera e-arkiv. Delprojektgruppen har sett ett behov av att definiera e-arkiv, men har ansett att det snarare ligga inom ramen för DP1. Men för det egna arbetet har en betydelse använts, se kapitel 8.

9) Eftersom det fanns önskemål om att vägledningen skulle vara delvis utbildande har även ett avsnitt om metadata och centrala standarder som använts i arbetet med FGS:erna inkluderats i vägledningen, se kapitel 3 och 4.

3. ERFARENHETER

En framgångsfaktor har varit att det har funnits resurser för några personer att avsätta tid för att genomföra arbetet, samt konstellationen av roller inom projektet. Möjligheten att koppla en skribent till projektet var en stark framgångsfaktor. Projektgruppens sammansättning blev också lyckad med olika erfarenheter och perspektiv.

Det fanns en viss osäkerhet kring bland annat målgrupp, syfte och förväntat resultat och då särskilt för de funktionella kraven, vilket gjorde att det tog tid att definiera projektet och vad som skulle levereras.

Nyttovärdering och intressentanalys skulle egentligen ha genomförts inom delprojekt 2. Det hade varit till stor hjälp om det hade varit klart när detta delprojekt påbörjade sitt arbete. Det hade gett en tydligare bild av vilka målgrupper arbetet riktar sig till och gett en mer genomarbetad analys av nyttor. Det hade förmodligen kunnat påverka detta delprojekts resultat positivt. Nu fick detta delprojekt göra en egen enklare intressentanalys för att kunna definiera målgrupp och för att komplettera med information mer riktad till ledningsnivå.

En annan utmaning har varit att e-arkiv inte varit definierat inom projektet som helhet. En provisorisk innebörd utarbetades för att kunna genomföra arbetet, men det är något som måste utvecklas och kanske kan det kräva ett eget delprojekt eller utredning. Utifrån den avgränsning som gjorts för delprojektet, att endast förhålla sig till de FGS:er som levererats fanns också en begränsning i att inte omfatta hela flödet av information, från det att den skapas, och det är något som skulle behöva inkluderas i diskussionen om en definition av e-arkiv och vidare arbete med e-arkiv och e-diarium. I ett sådant arbete med att definiera e-arkiv bör man också beakta de egenskaper och förutsättningar som råder i elektronisk miljö, där det inte riktigt går att översätta den hantering som traditionellt varit för pappersarkiv.

Författare Tove Engvall	Avd	Telefon	Datum 2013-06-11	Version 03	Sida 7(8)
Projekt eARD, DP4 & 6	Noteringar				

Projektgruppen upplever att det har varit bra former för projektet, dels mötesformer med både fysiska möten och videokonferenser och dels möjligheten att dela dokument via projectplace.

En reflektion är att endast 5 av 31 personer svarade på remissen. Det är svårt att säga varför så få svarade, men det kan bero på att det var ett omfattande material som skulle läsas på relativt kort tid och att det är en period på året då många ofta har mycket att göra. Man kan också fundera över målgrupp som det skickades till. Att det är så få synpunkter som inkommit kan påverka resultatet, men projektgruppen anser ändå att materialet är av kvalitet att levereras.

En allmän synpunkt om projekt eARD som helhet är att det kunde ha varit en tydligare styrning från huvudprojektet t.ex. angående vad som ska utföras och vilka resurser och roller som behövs i de olika delprojekten. Det har gjorts att det har kunnat ta tid att förtydliga vad som ska göras och vad som förväntas av projektdeltagarna.

4. FÖRSLAG TILL BESLUT

Projektgruppen föreslår att leveransen godkänns i sin helhet.

4.1 Övriga förslag

Resultatet som arbetats fram inom detta delprojekt behöver förvaltas. Det kan till exempel komma att behöva göras vissa revideringar efter DP7 har genomfört tester, DP2 gjort sitt arbete eller när nya FGS:er tagits fram. Det här projektets resultat bör därför ses som en första version som revideras vid behov. Det skulle till exempel kunna kompletteras med ett avsnitt med erfarenheter.

Projektgruppen anser att det skulle vara en stark framgångsfaktor att publicera vägledningen i en webbversion för att nå läsarna. Den skulle t.ex. kunna vara i wiki-liknande form. Den skulle även kunna översättas till engelska.

För att FGS:erna ska implementeras brett i offentlig sektor kommer det att behövas utbildningsinsatser som riktar sig till olika kategorier av roller; arkivarier och registratorer, IT och ledning och kan vara av både teoretisk och praktisk karaktär. Det behövs dels utbildning som berör FGS:erna specifikt, men det finns också ett mer allmänt behov av utbildning kring e-arkiv och digital informationsförvaltning.

I ett fortsatt arbete med eARD ses ett behov av att tydligare inkludera hela kedjan i informationshanteringen och att definiera e-arkiv tydligare, liksom att utarbeta nationella arkivstrategier för vårt elektroniska kulturarv. Några av synpunkterna som inkom under remisshanteringen var just att vägledningen tydligare borde inkludera hela kedjan i hanteringen. Men eftersom delprojektet avgränsat sitt arbete till de FGS:er som levererats blev det svårt. En synpunkt var att det saknas ett records management perspektiv och en annan synpunkt var vikten av att lyfta e-arkivets roll i att tillgängliggöra information och dess betydelse för en organisations informationshantering. Det är viktigt att ha ett helhetsperspektiv i synen på informationshantering och e-arkivets roll i detta.

Författare Tove Engvall	Avd	Telefon	Datum 2013-06-11	Version 03	Sida 8(8)
Projekt eARD, DP4 & 6	Noteringar				

Projektgruppen ser också ett behov av att göra insatser gentemot myndighetsledningarna med flera, till exempel utifrån nyttorealiseringsprojekt. Det skulle kunna behandlas inom ramen för frågan om framtida förvaltning.

Projektgruppen ser också ett behov av utredning, utveckling och forskning, inom bland annat följande områden:

- Definiera e-arkiv
- Modeller för hantering av digital information, för att skapa förutsättningar för en långsiktig informationsförsörjning i offentlig sektor, från det att informationen skapas till den arkiveras långsiktigt.
- Analyser kring förutsättningar och behov vid tillgängliggörande av information, t.ex. genom en fördjupad intressentanalys där slutanvändarnas behov på informationen och FGS:erna analyseras. Det kan till exempel omfatta sökbehov, men också användares krav på informationens kvalitet och användbarhet i vidare spridning på webben och hur förutsättningar för det kan skapas.
- Hur insatser för ökad tillgänglighet påverkar demokratispekter, t.ex. om det rent konkret ökar det demokratiska deltagandet.
- Utvärdering av förvaltningsnytta/nyttorealiseringsprojekt för FGS:erna
- Förutsättningar för sökmöjligheter över myndighetsgränser
- Förutsättningar för gemensamma e-arkiv myndigheter emellan
- Användning av molntjänster; risker och förutsättningar för användning och möjlighet att dela tjänster myndigheter emellan, samt legala frågor relaterat till detta.
- FGS:ernas utveckling i relation till verksamhetssystemens utveckling, huruvida behoven och väsentliga delar i verksamhetssystemen täcks av FGS:erna.
- Utveckling av kontrollförfarande i samband med leveransprocessen. Till exempel behövs bra verktyg och rutiner för att kvalitetstesta information inför leverans, dvs. hos producenten. En idé skulle kunna vara att utveckla Mittuniversitetets digitala lab.